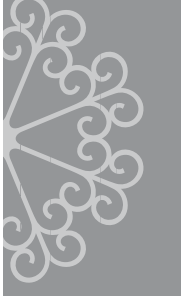

בית מדרש

285
בשבילי הפרשה

פרשת בא תשע"ח

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	4:54
Brooklyn, NY	4:40
Chicago, IL	4:29
Johannesburg, S. Africa	6:46
Lakewood/Deal, NJ	4:42
London, UK	4:12
Los Angeles, CA	4:52
Manchester, UK	4:09
Monsey, NY	4:39
Montreal, Quebec	4:24
Toronto, Ontario	4:53
Yerushalayim	4:26
Zurich, Switzerland	4:49

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

פ' בא

ראש חודש שבט, ופרשת החודש הזה לכם בענין קידוש החודש למפרע

ברמב"ם פ"ג מקידוה"ח הט"ו כתב דאפשר לקדש למפרע בד' או ה' בחדש ש"ח היה ביום פלוני. ועל שלום יהודה על מועד ס' ט"ג קידוה"ח למפרע, הביא מקור להרמב"ם מפסחים ו' ע"ב שאמרו דאין ראייה דדורשים בענין פסח י"ד יום לפני החג כי אולי משה קיימי בד' או ה' ניסן ואז אמר פרשת ק"פ. והק' תוס' הרי כתיב שם בפרשה גם החדש הזה לכם, ות' דקו' הגמ' דאולי משה לא אמר לישראל עד ד' או ה', והרי פשיטא דכ"ז שלא אמר לבני' לא שייך קידוש, וע"כ דגם אז אפשר לקדש החדש. ומדויק בזה שהרמב"ם פ"ג מקידוה"ח הט"ו כתב דאפשר לקדש למפרע בד' או ה' בחדש, ומשמע דמקורו הוא מגמ' הנ"ל שאמרו בד' או ה'. (וע"ש בהמשך דבריו שהגרי"ז הסכים לו בזה, וע"ש עוד בשם הגרי"ז בדברי הרמב"ם).

וע' גנזי מועדים עמ' ק"א מר' לייב מאלין זצ"ל שפי' בדעת הרמב"ם אם מקדש למפרע הרי חל למפרע רק לענין קביעות השנה ולא לענין חשבון ימי חודש זה. אבל בגרי"ז פ' אמור פ' הא דכתיב שם בשבועות בעצם היום הזה ולא בשאר י"ט, ופ' הגרי"ז משיב ששאר י"ט אפשר לקדש החדש למפרע, אבל שבועות תולה על פסח, ואחר ניסן א"א לקדש למפרע, וא"כ כשעושה י"ט יודע בודאי שהוא יום ה"ט והוי בעצם היום הזה. ולכא' לפי ר' לייב גם בשאר י"ט לעולם יוצא שעשה ה"ט בזמנו. ומשמע דעת הגרי"ז דנשתנה למפרע יום ה"ט, וזה לכא' כדברי שלום יהודה הנ"ל בשם הגרי"ז.

(ויש להעיר במה שכתבו עמק ברכה ועוד דאין מקיים מצוה במקדש למפרע, ולכא' מה שאמר ה' למשה החדש הזה לכם לא היה רק לקביעות בעלמא אלא למצוה ג"כ, וא"כ דברי שלום יהודה לכא' דלא כעמק ברכה).

ויש להוסיף ע"ז מס' שקל הקדש פ"א ה"א דהרמב"ם כתב שהראה לו במראה הנבואה כי ס"ל דבאמת דיבר עמו ביום ד' או ה', ודלא כמכילתא, וא"כ ע"כ איירי לקדש למפרע, וא"צ לדברי תוס' הנ"ל, והרמב"ם לשיטתו שפיר הרכיח מכאן דמקדש למפרע. (ויש להוסיף כי במנ"ח ד' ג' כתב בדעת תוס' ר"ה כ"א ע"ב דסברי דאין מקדשין למפרע, ודלא כהרמב"ם, וע' לעיל מכל"ח, ולפ"ז י"ל להיפך משלום יהודה, דלפי תוס' בפסחים באמת אין מקור מגמ' שם, אבל לפי הרמב"ם כמ"ש בשקל הקדש שפיר מוכח כן מגמ' פסחים וכמו שכתבנו).

דברי הותנו

וביום הראשון מקרא קדש וביום השביעי מקרא קדש (יב, טז)

נגמ' (שבת לא.) דרשו על הפסוק (ישעי' לג,ו) והי' אמונת עתך וגו' — עתך זה סדר מועד. הנה כותרת כל יש לענין הזמנים מקום גדול מאוד. כי ידוע נדע כי ענין הזמנים במועדים וכן במצוות, אינו כפי שרגילים לחשוב שזו רק כנציאות שכך קרה שהחג או המצוה קרו בזמן ההוא, ולכן אנו חוגגים וער שים את החג לעולם בזמן ההוא.

צריכים לידע, כי סוד המועדים הוא כי עצם הזמן הוא ממש חלק במצוה, לא פחות מעצם המצוה. וכמו שבמצות תפילין "מי שאין לו זרוע פטור מן התפילין, שזהו פטור ממש, כי פשוט שלא התפילין לבד הם המצוה, אלא

דברי הימים

היציאה מאודסה

ביום שישי כ"ד בטבת ת"ש, סמוך ממש לכניסת השבת, הגיע מרן רה"י הגה"ח רבי אליעזר זר יהודה פינקל זצוק"ל יחד עם רעייתו הרבנית ובניו הגאונים הג"ר משה והג"ר בנימין ביינוש זצ"ל לעיר אודסה כדי להפליג באוניה לאיסטנבול בדרך לארץ הקודש. עמם ברכבת הגיע גם מרן הגרי"ז מבריסק יחד עם בני משפחתו [אודות נסיעה זו כתבנו בעלון פרשת ויחי תשע"ח].

בשבת זו נפגשו עם הגאונים רבי זלמן סר רוצקין ורבי אלעזר מנחם מן שך זצוק"ל ורבי נים ות"ח נוספים, שהיו גם הם בדרכם לארץ ישראל.

אך הנה, בעיצומו של יום השבת הגיעה הידיעה שעליהם להגיע מייד לנמל, כיוון שהאוניה עומדת להפליג לאיסטנבול בעוד זמן קצר. בירור קצר העלה כי אין שום אפשרות לדחות את ההפלה עד למוצאי השבת. מתוך

התפילין עם הזרוע ביחד מהווים את הגוף של המצוה. וכן הוא הסוד הגדול בענין הזמן, עצם הזמן הוא החלק היותר גדול במצוה.

קדושת השבת אינה במקרה ביום השבת, כאילו היתה אפשרות שתהי' זה גם ביום אחר, הסוד הוא: "כי בו שבת מכל מלאכתך" - כי "בו" דייקא! ה"בו" [-יום השבת] הוא העושה את "ויום השביעי משבח ואומר". כל הקדושה רק היום היא. עד כדי כך שבשבת ויר"ט פטור מן התפילין שנאמר בפרשה (שמות יג) והי' לך לאות על ירך, מי שצריכין אות יצאו אלו שהן גופן אות (עירובין צו.). וברש"י: דכתיב כי אות היא ביני וביניכם" — מציאות הדבר היא כי כל רגע ורגע של יום השבת, הוא תפילין ממש! ומסוד זה הזמן באים כל הלכות שבת, הל"ט מלאכות וכל דיניהם.

מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליוואוויץ זצוק"ל

ידיעה שמדובר בפיקוח נפש, יצאו כולם לכיוון הנמל, כאשר כל החפצים מובלים ע"י גויים.

בצהרי יום השבת הגיעו כולם לנמל. אוניה רוסית עגנה ליד הרציף ואליה עלו כל קברי צת היהודים בעלי הסרטיפיקטים, כאשר מחד כאב ליבם על שנאלצים הם להפליג בעיצומו של יום השבת, ומאידך תקווה גדולה מילאה את קרבם ותפילה בפייהם שיזכו להגיע לארץ ישראל.

לאחר שכבר עלו כולם לאוניה, התברר לפתע כי חל עיכוב בלתי צפוי בהפלגה. כך שהו כל הנוסעים על האוניה אך זו לא הפ' ליגה. השעות חלפו, הלילה ירד, הקבוצה היהודית כולה התקבצה לתפילת ערבית של מוצאי שבת במניין, גם זמן מוצאי שבת לפי שיטת רבינו תם עבר, ורק אז נשמעה הצפ"ר רה והאוניה הפליגה לדרכה. אבן כבדה נגולה מעל ליבותיהם, הנה זוכים הם לעזוב את עמק הבכא, אדמת אירופה הארוורה, ומפליגים הם לארץ ישראל, ועל כל זאת ניכרת יד ההשגחה העליונה שערכבה את האוניה מלצאת להפלגה ביום שבת קודש.

בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו

שנניח כתב יציאת מצרים על היד ועל הראש כנגד הלב והמוח שהם משכנות המחשבה וכו'. ועתה אומר לך כלל בטעם מצוות רבות, הנה מעת היות ע"ז בעולם מימי אנוש החלו הדעות להשתבש באמונה, מהם כופרים בעיקר ואומרים כי העולם קדמון, כחשו בה' ויאמרו לא הוא וכו', ולכן יאמר הכתוב במופתים 'למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ' (לעיל ח, יח) - להורות על ההשגחה, כי לא עזב אותה למקרים כדעתם. ואמר (שם ט, כט) 'למען תדע כי לה' הארץ' - להורות על החידוש כי הם שלו, שב ראם מאין. ואמר (שם ט, יד) 'בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ' - להורות על היכולת, שהוא שליט בכל, אין מעכב בידו, כי בכל זה היו המצריים מכחישים או מסתפקים. אם כן האותות והמופתים הגדולים עדים נאמנים באמונת הבורא ובתורה כולה, ובעבור כי הקב"ה לא יעשה אות ומופת בכל דור לעיני כל רשע או כופר, יצוה אותנו שנעשה תמיד זכרון ואות לאשר ראו עינינו וכו', וכן כל כיוצא בהן מצוות רבות זכר ליציאת מצרים. והכל להיות לנו בכל הדורות עדות במופתים שלא ישתכחו, ולא יהיה פתחון פה לכופר להכחיש אמונת האלוקים. כי הקונה מזוה בזו אחד וקבעה בפתחו ונתכוון בעיניו, כבר הודה בחידוש העולם ובידיעת הבורא והשגחתו וגם בנבואה, והאמין בכל פינות התורה, מלבד שהודה שחסד הבורא גדול מאוד על עושי רצונו, שהוציאנו מאותו עבדות לחירות וכבוד גדול לזכות אבותיהם החפצים ביראת שמו וכו', וכוונת כל המצוות שנאמין באלוקינו ונודה אליו שהוא בראנו, והיא כוונת היצירה, שאין לנו טעם אחר ביצירה הראשונה, ואין אל-עליון חפץ בתחתונים מלבד שידע האדם ויודה לאלוקיו שבראו. וכוונת רוממות הקול בתפלות, וכוונת בתי הכנסיות וזכות תפילת הרבים, זהו שיהיה לבני אדם מקום יתקבצו וידו לאל שבראם והמציאם, ויפרסמו זה ויאמרו לפניו בריותיך אנחנו וכו'. עכ"ל.

ו'המקום שיתקבצו' שכתב הרמב"ן איפה זה, אם לא הישיבה הקדושה שהיא ברוב עם, ששם צריך ללמוד ולהתפלל ולהודות ולבקש מהקב"ה סייעתא דשמיא בתפילתנו ובלמודנו.

וברמב"ם (שם ד') כתב: וכענין זה שואלין הצדיקים והנביאים בתפילתם מאת ה' לעזרם על האמת. ובהל' ה' כתב: ועוד שנתן בהם כח ללמוד ולהבין, שמידה זו בכל אדם שכל זמן שהוא נמשך בדרכי החכמה והצדק מתאוה להן ורודף אותם, והוא מה שאמרו רז"ל בא לטהר מסייעין אותו, כלומר ימצא עצמו נעזר על הדבר.

כן יעזרונו ה' יתברך על דבר כבוד שמו.

בגמ' (מכות דף י'): אמר רבה בר רב הונא אמר רב הונא, ואמרי לה אמר רב הונא א"ר אלעזר, מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו, מן התורה דכתיב (במדבר כב, יב) 'לא תלך עמהם' וכתוב (במדבר מח, יז) 'אני ה' אלוקיך מלמדך להועיל מדריךך בדרך (זו) תלך', מן הכתובים דכתיב (משלי ג, לד) 'אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן'.

ובשערי תשובה (שער השני הדרך הא' לתשר בה): כאשר תמצאנה את האיש צרות, ישיב אל לבו ויאמר אין זה כי אם דרכי ומעללי אשר עשו אלה לו, וחטאיו עוללו לנפשו.

ושם (דרך ג'): ותדע ותשכיל כי מוסר הש"י לטובת האדם. כי אם חטא איש לפניו ויעש הרע בעיניו, מוסר השם עליו לשתי תועלות. האחד לכפר על חטאיו ולהעביר את עוונו, כמו שנאמר (תהלים כה) 'ראה עני ועמלי ושא לכל חטאתי', ובתחלואי הגוף אשר חלה ה' בו ירפא חולי נפשו, כי העוון חולי הנפש, כמו שנאמר (שם מ"א) 'רפאה נפשי כי חטאתי לך', ונאמר (ישעיה לג) 'ובל יאמר שכן חליתי העם היושב בה נשוא עוון'. והשנית, להזכירו ולהשיבו מדר כיו הרעים כמו שכתוב (צפניה ג) 'אך תראי אותי תקחי מוסר'. ואם לא קבל המוסר ולא נחת מפני תוכחת ולא מל ערלת לבבו, אוי לו ואוי לנפשו, כי סבל יסורין ונשא את עוונו ולא נרצה עוונו, אבל נכפל ענשו כאשר ביארנו.

ועוד שם (ד'): וכאשר יקבל האדם את מוסר השם ויטיב דרכי ומעלליו, ראוי לו שישמח בייסוריו לפי שהועילוהו תועלות נשגבות. ויש לו להודות לשם יתעלה עליהם כמו כל שאר ההצלחות, שנאמר (תהלים קטז) 'כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא', ונאמר (שם) 'צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא'. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה בספרי: ראב"י אומר כל זמן שהאדם שרוי בשלוה אין מתכפר לו מעוונותיו כלום, וע"י היסורין הוא מתרצה למקום שנאמר - (משלי ג) 'כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בן ירצה'. פירר שו - כאב את בנו כן ירצה ה' את אשר הוכיח וקיבל מוסרו, וכדרך שהאב ירצה את בנו אחרי התוכחות. ויש לפרש עוד: וכאב יוכיח את הבן אשר ירצה בו, ואינו מוכיח את הבנים אשר נושא מהם ויודע שלא יועילם התוכחות, כך הקב"ה מוכיח את אשר יאהב.

ועוד בפרשתנו (י"ג ט"ז): "והיה לאות על דכה ולטוטפות בין עיניך כי בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים". כתב הרמב"ן: והנה שורש המצוה הזאת

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את ליבו ואת לב עבדיו למען שיתי אותתי אלה בקרבו, ולמען תספר באזני בן ובן בן את אשר התעללתי במצרים ואת אותתי אשר שמתו בם וידעתם כי אני ה' (שמות י, א-ב).

וברמב"ן: הודיע הקב"ה למשה שהוא הכביד את לבם עתה, (גם) אחרי שפחדו ממנו בברד והתוודו על עוונם. ואמר לו הטעם כי עשיתי כן, למען שא שית בקרבם אלה האותות אשר אני חפץ לעשות בהם, שידעו מצרים את גבורתי, לא שאעניש אותם יותר מפני הכובד הזה. ועוד: כדי שתספר אתה וכל ישראל לדורות הבאים כח מעשי, ותדעו כי אני ה', וכל אשר אחפוץ אעשה בשמים ובארץ. עכ"ל.

ובאוה"ח: אכן כוונת הכתוב הוא, כי בא ה' להודיע כי אין תכלית הכוונה בהבאת האותות בקרבו לעשות נקמה בפרעה, אלא לחזק האותות שבהם עיקר האמונה בלב ישראל, כדי שיהיה רשום בל ישכח לנצח, כי כשיה' בקרבו של פרעה יה' בזכרון בני ישראל לעולם ועד. וע"כ יש חיוב לספר לבנים את האותות שנעשו במצרים וכן את אשר התער ללתי בם. וברש"י - שיחקתי, ומהו השחוק? כתב הרמב"ן כי אני מצחק בו, שאני מכביד את לבו וכו', דאע"פ שהוא כבר רוצה לתת לעם ישראל לצאת אך הקב"ה אינו מאפשר לו לחזור בתשובה. עכ"ל.

במדרש (שמות רבה ג, ג): כי אני הכבדתי את לבו - אמר רבי יוחנן מכאן פתחון פה למינין לומר לא הייתה ממנו שיעשה תשובה, שנאמר 'כי אני הכבדתי את לבו'. אמר לו רבי שמעון בן לקיש יסתם פיהם של מינים, אלא אם ללצים הוא יליץ (משלי ג, לד), שהקדוש ברוך הוא מתרה בו באדם פעם ראשונה שניה ושלישית ואינו חוזר בו, והוא נועל לבו מן התשובה כדי ליפרע ממנו מה שחטא. אף כך פרעה הרשע, כיון ששיגר הקדוש ברוך הוא חמש פעמים ולא השגיח על דבריו, אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה הקשית ערפך והכבדת את לבך, הריני מוסיף לך טומאה על טומאתך.

וברמב"ם (הל' תשובה פרק ו' ה"ג): ואפשר שיחטא אדם חטא גדול או חטאים רבים עד שיתן הדין לפני דין האמת שיהא הפירעון מזה החוטא על חטאים אלו שעשה ברצונו ומדעתו שמונעין ממנו התשובה ואין מניחין לו רשות לשוב מרשעו כדי שימות ויאבד בחטאו שעשה וכו', ולמה היה שולח לו ביד משה ואומר 'שְׁלַח' ועשה תשובה וכבר אמר לו הקב"ה 'אין אתה משלח' וכו', כדי להודיע לבאי העולם שב זמן שמונע הקב"ה התשובה לחוטא אינו יכול לשוב, אלא ימות ברשעו שעשה בתחילה ברצונו. עכ"ל.

Parshas
Bo

PARSHA PREVIEW

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15

True Light and Darkness

Harav Hagaon Elimelech Reznick Shlita

The Chasam Sofer, in his *Drashos*, brings an interesting insight from the *Manos Halevi* commentary on Megillas Esther (authored by Rav Shlomo Alkabetz, who composed *Lecha Dodi*). Haman was happy when his lottery fell in Adar, because Moshe Rabbeinu passed away during that month. Then, when the second lottery fell on the thirteenth day, he was happy again, because *Makkas Choshech* began on the thirteenth day of Adar. *Makkas Bechoros*, we know, occurred during Nissan, just before the *geulah*, and so *Makkas Choshech* had to have occurred a month earlier. The three days of deep darkness, he says, were the thirteenth, fourteenth, and fifteenth days of Adar, and during that time four-fifths of Klal Yisrael perished. Haman therefore viewed the thirteenth of Adar as a highly auspicious time for annihilating the Yidden.

In the end, of course, Hakadosh Baruch Hu overturned Haman's plot. The darkness that Haman sought to tap into, says the Chasam Sofer, was transformed into light: לְהַיְדוּדִים הָיְתָה אֹרֶחַ. In commemoration, we celebrate Purim on the fourteenth and fifteenth of Adar, the light supplanting the darkness of *Makkas Choshech* that occurred at that very time.

Rav Moshe Shapiro zt"l cited this Chasam Sofer and extended this line of reasoning further. If *Makkas Choshech* was in the middle of Adar, then *Makkas Arbeh* was in the middle of Shvat, including the day of Tu B'Shvat. Corresponding to the *Arbeh* that plagued the Egyptians, destroying all the vegetation, we commemorate the Rosh Hashanah for the trees on Tu B'Shvat.

Rav Dovid Cohen, the rosh yeshiva of Chevron, repeated this insight with Rav Moshe Shapiro's addition, and he added his own extension. Continuing the calculation, we find that *Makkas Arov* occurred in the middle of Tishrei. In that *Makkah*, the Torah stresses that there will be a distinction made between Klal Yisrael and the Egyptians: וְהִבְדַּלְתִּי. That happened at the time of 15 Tishrei, and corresponding to that have Succos, commemorating the *Ananei Hakavod*, which were also a form of וְהִבְדַּלְתִּי, distinguishing between Klal Yisrael and the other nations.

What is Darkness?

There's a *machlokes Rishonim* regarding what darkness is. Some Rishonim

are of the opinion that darkness is a creation unto itself, not merely a lack of light. The Gaon, on his commentary to *tefillah*, brings support for this opinion from the words of the *brachah*: יוֹצֵר אֹרֶךְ וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ, in which the *lashon of bria* is applied to darkness. If darkness would be just a lack of light, the *lashon of bria* would not be appropriate.

If darkness has an existence independent of light, why is it that when you turn on the light the darkness is dispelled? The Gaon explains that it's because there's a rule built into nature that darkness flees from light.

The Ramban, however, holds that darkness is *not* an entity unto itself. Light, he says, is a creation, and when you take away the light, you end up with darkness. According to this opinion, how would we explain the words יוֹצֵר אֹרֶךְ וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ? In Parshas Shemos, on the *passuk*: מִי שֵׁם אֶלֶם מִי שֵׁם אֶלֶם, the Ramban wonders what is the meaning of מִי שֵׁם אֶלֶם. A mute person is one who lacks the ability to speak, so why does the Torah attribute active creation to muteness, which is simply a lack? To explain this, the Ramban cites the words יוֹצֵר אֹרֶךְ וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ, showing that the act of creation can indeed be attributed to something that is essentially a lack.

Considering this *machlokes*, what was the nature of *Makkas Choshech*?

Rashi and other Rishonim seem to say that it was merely a continuation and a strengthening of the regular darkness of night. Apparently, Rashi holds that darkness is a creation unto itself, one that usually flees from light, except that that condition of nature was canceled during *Makkas Choshech*. This is the opinion of the Gaon as well.

The Ramban, who considers darkness merely a lack of light, cites the Ibn Ezra's opinion that *Makkas Choshech* was like a thick fog that descended and made everything dark. The Ibn Ezra notes that sometimes, the fog was so thick that you couldn't even move in it, and he adds that this is a phenomenon that happens in the Mediterranean Sea, which he experienced personally: a thick, dark fog descends and makes it impossible to move.

The Light of Torah

The *passuk* tells us that while it was dark for the Egyptians, Bnei Yisrael

had light: *בְּמוֹשְׁבֵתָם אֹרֶךְ יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹרֶךְ*. The Midrash Rabbah notes that the *passuk* doesn't say that Bnei Yisrael had light in Goshen, but rather that they had light wherever they went:

בְּמוֹשְׁבֵתָם שָׁכַל מְקוֹם שֶׁהָיָה יְהוּדֵי נִכְנָס הָיָה אֹרֶךְ נִכְנָס וּמֵאִיר לוֹ מִה שֶׁבַחְבִּית וּבִתְיֹבוֹת וּבִמְטָמוֹנוֹת.

The Yidden were even able to see what was inside barrels, cupboards and hiding places, says the Midrash. But then the Midrash concludes with a puzzling statement: *וְעֵלֵיהֶם נֹאמַר (תְּהִלִּים ק"ט) גַּר לְרַגְלֵי דְבָרְךָ וְאֹרֶךְ לְנִתְיָבְתִי*. What does this *passuk* have to do with Bnei Yisrael having light while the Egyptians didn't? This *passuk* is saying that Hashem's mitzvos light up the way for us. How does that relate to *Makkas Choshech*?

The Eitz Yosef explains that what brought Bnei Yisrael light during *Makkas Choshech* was Hashem's promise of: *וְאֶחָרֵי כֵן יֵצְאוּ בְרַכְשׁ גְּדוֹל*. According to some Rishonim, Bnei Yisrael actually had a mitzvah to ask the Egyptians for their belongings, in order to fulfill this promise. Therefore, when it was dark for the Egyptians, the mitzvah brought a great light to Bnei Yisrael, enabling them to fulfill Hashem's words. Since light was needed in order for Bnei Yisrael to detect the gold and silver of the Egyptians, the mitzvah brought along the necessary light.

The *passuk*: *וְאֹרֶךְ לְנִתְיָבְתִי* means that the Torah and mitzvos bring light. Even in this dark world, the mitzvos bring with them the strength for us to perform them, just as the mitzvah of taking the Egyptians' belongings brought light in the darkness of *Makkas Choshech*. When a person accepts upon himself to do a mitzvah, or to learn Torah, then even though seemingly the person doesn't have the strength to carry out the task, the mitzvah itself brings the strength and capabilities to carry it out.

Rabbeinu Bachaye, in his *sefer Kad Hakemach* (400) on the Torah, discusses *Kapittel* 19 of Tehillim, which we say in *Pesukei D'Zimra* of Shabbos. The *kapittel* begins by discussing the heavenly bodies: *הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים*, *כְּבוֹד קָל וּמַעֲשֵׂה יְדָיו מְגִיד הַרְקִיעַ*, and goes on to describe the splendor and power of the sun. But then, the *kapittel* veers into a discussion of the Torah and mitzvos:

תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ. עֲדוּת ה' נֶאֱמָנָה מְחַכֵּמַת פֶּתִי. פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָאֵל מְשִׁמְחֵי לֵב. מִצְוֹת ה' בְּרָה מְאִירַת עֵינָיִם.

What's the connection between the first half of the *kapittel* and the second half?

Rabbeinu Bachaye says something that's worth seeing inside. Dovid Hamelech is telling us, he says, that even though the sun brings us tremendous benefit – it gives us light, it gives us warmth, it lifts our moods and makes us happy after gloomy rainy days – there's an even greater source of light and benefit than the sun, and that's the Torah. Although the sun and the heavenly bodies tell of Hashem's existence and glory, Torah does much more than that. The sun, for all its benefits, can do harm as well. Someone who sits out in the sun too long will suffer damage, and may even faint. Yonah Hanavi, for instance, suffered mightily from the sun. Too much sun exposure can even cause someone to go out of his mind or fall into depression, says Rabbeinu Bachaye. Furthermore, looking at the sun can cause a person to go blind.

Torah, on the other hand, is purely a source of benefit. No one suffers from an "overdose" of Torah. On the contrary, the Torah and mitzvos are *מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ, מְחַכֵּמַת פֶּתִי, מְשִׁמְחֵי לֵב, מְאִירַת עֵינָיִם* – they revive us, make us wise, bring us joy, light up our eyes. Their light eclipses that of the sun in every way.

This light is what Klal Yisrael merited in the days of darkness, through their performance of the mitzvah they were given, and the same light of Torah and mitzvos illuminates for us as well.

This idea is illustrated in the following story with the Chazon Ish. The Chazon Ish, we know, was very careful not to use electricity on Shabbos, for he held that it was not possible to have electricity without *chillul Shabbos* by Yidden. Instead, he and his followers used candles, or generators.

One Shabbos night, the Chazon Ish attended a *sheva berachos* in his neighborhood, and when he entered, he saw that the lights were on. When he asked why they were using electricity, he was told that the generator wasn't working, and in order to fulfill the mitzvah of *simchas chosson v'kallah*, they had decided to be lenient and keep the lights on.

"Rabbosai," the Chazon Ish responded, "this is light? This is darkness!"

For him, the possibility of transgressing a Torah prohibition was true darkness, much darker than sitting without lights. The true light is the light of Torah and mitzvos, and when a person is careful to fulfill the mitzvos properly and delve into the Torah, everything is illuminated and joyful.

We should all be *zocheh* to the *gevaldige* light of Torah.

Gut Shabbos.

This week's Bishvilei Haparsha is sponsored by

Binyomin Radner

347-263-1069